

2020 Manifest voor de essentiële economie

Het foundational economy collectief¹

Wat komt er na de pandemie als het ergste gezondheidsleed voorbij is?

In heel Europa staat de sociale cohesie al dertig jaar onder enorme druk. De groeiende inkomens- en vermogensongelijkheden veroorzaken sterke welvaartsverschillen tussen burgers. Deze verschillen hebben niet alleen een grote materiële economische schade veroorzaakt, ze hebben ook het wantrouwen jegens experts en elites gevoed, het electorale landschap versplinterd en kiezers wispelturiger gemaakt.

Tegen deze achtergrond hebben wij – een collectief van Europese academici en burgers – zich geschaard achter de idee van de “essentiële economie” (foundational economy, in het Engels). We pleiten ervoor dat politici en beleidsmakers de essentiële goederen en diensten zoals huisvesting, water, gas en elektriciteit, gezondheidszorg, kinderopvang, ouderenzorg, voedselvoorziening en onderwijs in ere herstellen. Deze essentiële economie van kabels, pijpleidingen, en netwerken vormt de infrastructuur van ons dagelijks leven. Ze voorziet in de dagelijkse behoeftes van huishoudens, en houdt ons allen veilig. Het is dat deel van onze economie dat niet kan worden stilgelegd zonder de kern van ons bestaan te schaden.

De Corona-pandemie laat perfect het vitale belang van dit deel van onze economie zien. De lijst van essentiële beroepen die nationale overheden hebben opgesteld, bevat een erkenning van wat als cruciaal voor ons voortbestaan geldt. Werknemers in de alledaagse dienstensector verrichten essentiële sociale taken op basis van een vanzelfsprekend plichtsbesef. Verpleegkundigen in de zorg en slecht betaalde verzorgers in de ouderenzorg zijn plotseling – en terecht – de frontsoldaten in de strijd

¹ Een langere ENG versie van deze tekst kan gratis gedownload worden via <https://foundationaleconomy.com/covid-19-report/>

tegen het virus. En vakkenvullers en vrachtwagenchauffeurs, die voor de crisis met de nek werden aangekeken, worden tijdens de crisis ineens erkend als helden die het land draaiende houden.

Maatschappelijke steunbetuigingen zijn echter vluchtig, politici zijn vergeetachtig en veel werkgevers kunnen het zich niet permitteren om sentimenteel te zijn. Dé grote vraag is daarom of we na de crisis doorgaan zoals voorheen of niet. Het spectaculaire bankroet van de New Yorkse zakenbank Lehman Brothers op 15 september 2008 verleidde destijds een koor van politici en commentatoren ertoe om het einde van het gefinancialiseerde kapitalisme af te roepen. Twaalf jaar later is er bitter weinig veranderd: de bankenbuffers zijn nog vrijwel even hoog, net zoals de winsten, en de mondiale schuldenlast is alleen maar groter geworden.

Vandaar onze dringende oproep om de crisis deze keer wel te gebruiken als hefboom voor radicale verandering. We pleiten daarbij voor een eerherstel van de voorziening in essentiële goederen en diensten en het belang van collectieve consumptie. Daarmee bedoelen we niet uitsluitend publieke investeringen in infrastructuur maar ook investeringen in sociale voorzieningen en bescherming die de infrastructuur van ons collectief welzijn uitmaken.

Na de Tweede Wereldoorlog bouwden in Nederland liberalen, christendemocraten en sociaaldemocraten, verenigd in de commissie Van Rijn, gezamenlijk aan de verdere uitbouw van de Nederlandse verzorgingsstaat. Het onderwijs werd gestandaardiseerd en voor iedereen toegankelijk, de gezondheidszorg werd beter, goedkoper en toegankelijker, de sociale huisvestingsprogramma's losten in twee decennia de woningnood op, en werknemers werden met de Bijstandswet, de arbeidsongeschiktheidsregelingen en de ouderdomswet steeds beter beschermd tegen de lotgevallen van het economische leven.

In België resulteerde het overleg tussen vakbondsleiders, werkgevers en politici onder leiding van de socialist Achiel Van Acker, tot het 'ontwerp van overeenkomst tot sociale solidariteit', beter bekend als het 'sociaal pact' en de oorsprong van het

socialzekerheidsstelsel. In beide landen werden de voorbereidingen voor de uitbouw van de verzorgingsstaat al tijdens de oorlog getroffen. Het Britse Beveridge rapport dat in 1942 werd gepubliceerd en dat de politici in ballingschap in London hadden leren kennen, gold daarbij als een belangrijke inspiratiebron.

De wederopbouw na WOII werd aangewend om ambitieuze nationale plannen uit te werken om armoede uit te roeien en het welzijn voor iedereen te verbeteren. Dit gaf hoop en motivatie aan de lang belegerde burgers. Met ons pleidooi voor het eerherstel van de essentiële economie willen we het enthousiasme en de ambitie van toen terug oproepen. Hiermee willen we voorkomen dat we na de Covid-19 crisis terugvallen op de neoliberale narratieven en verdienmodellen die ons de laatste decennia zowel sociaal als ecologisch in de steek lieten.

Als de pandemie over is, moeten we onze politieke en beleidsmatige aandacht verschuiven van de competitieve exportsector naar de beschermde en essentiële economie waar we voor onze dagelijkse behoeftes van afhankelijk zijn. We moeten erkennen dat de gefinancierde verdienmodellen, onder het mom van privatisering en een terugtrekkende overheid, steeds grotere delen van de publieke sector hebben geïnfecteerd. Hun logica van financiële extractie is totaal misplaatst in essentiële activiteiten zoals vuilophaal, kinderopvang, ziekenhuizen of elektriciteitscentrales.

Uiteraard heeft de staat een grote rol te spelen in het opvangen van de klappen die het Corona virus uitdeelt. En uiteraard zal het bedrijfsleven zich coöperatief moeten opstellen om de schade voor werknemers en burgers te beperken. Maar de kwaliteit van ons bestaan zal voor velen onder ons ook afhangen van de effectiviteit van het maatschappelijke middenveld en van de kracht van lokale sociale solidariteit bij het leveren van basisgoederen en diensten die maar al te vaak over het hoofd worden gezien.

Wat we nu nodig hebben is een hoopvolle toekomstvisie waarin we de prioriteiten verschuiven naar de essentiële economie die voorziet in onze levensbehoeften en die economische waarde op solidaire manier invult. Bovenal is er behoefte aan collectieve

actie om de breed gedragen wens tot verandering niet te laten omslaan in het defaitisme van de restauratie.

De tien punten hieronder schetsen de contouren van zo'n visie.

1. **Begin met zorg.** Zorg is het domein waar men het makkelijkst een alliantie voor verandering kan smeden. Zorg is niet alleen het terrein waarop de oorlog tegen het virus wordt uitgevochten. Het is ook de snelst groeiende publieke kostenpost in samenlevingen met een vergrijzende bevolking. De zorgsector was daarom de afgelopen twee decennia zwaar onderhevig aan bezuinigingen en neoliberale hervormingen. Net als in de ons omringende landen zijn in België en Nederland onder invloed van de dogma's van New Public Management alle buffers, reserves en voorraden uit het zorgstelsel gesneden. Sinds de introductie van het nieuwe, quasi-markt-gestoelde zorgstelsel is het aantal ziekenhuisbedden in Nederland gedaald van 45.000 naar 37.000, en zijn er in de jeugd- en ouderenzorg tijdens Rutte 2 honderdduizend banen verdwenen. In België is het aantal ziekenhuisbedden sinds de jaren 1990 gedaald van 56.000 naar 52.000, terwijl de bevolking groeit. Hoewel het aantal verpleeg- en zorgkundigen jaar na jaar toeneemt, is dat ruim onvoldoende om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen en kunnen steeds minder ouderen kwaliteitsvolle zorg betalen. Bovendien hebben we tijdens deze pandemie niet alleen te kampen met te weinig personeel en in Nederland ook met te weinig bedden, maar ook met te weinig mondkmaskers, medicijnen, beademingsapparatuur en testkits. Deze crisis leert ons opnieuw hoe cruciaal gezondheidszorg is om de volksgezondheid te garanderen. We hebben het hier niet alleen over de acute en remediërende zorg. Ook preventieve zorg is belangrijk om klachten zoals obesitas door slechte leefgewoontes, ademhalingsklachten door luchtvervuiling en slechte woonomstandigheden, en mentale klachten door stress en onzekerheid te voorkomen. Bij ontstentenis van dit soort interventies dreigen

obesitas, diabetes 2 en mentale aandoeningen ons zorgsysteem te overvragen, terwijl patiënten uit risicogroepen de holistische zorg moeten ontberen die nodig is om hun welzijn te waarborgen.

2. **Huisvesting en energie zijn na de zorg de volgende prioriteiten.** Overheden, samen met woningbouwcorporaties, sociale huisvestingsmaatschappijen en huurdersverenigingen moeten zich sterk maken voor een ruim aanbod aan energieneutrale, hoogwaardige sociale huurwoningen. Dit impliceert voldoende en beschikbare hernieuwbare energie, gasonafhankelijkheid en het isoleren van nieuwe en oude woningen.

Regionaal industriebeleid dat het waanbeeld nastreeft om economische groei te stimuleren door het aantrekken van hightech en creatieve industrieën, moet worden vervangen door investeringen in de lokale economie in de vorm van goede en breed toegankelijke woningbouw gecombineerd met een lokaal energieprogramma dat is gemodelleerd naar de Duitse *Energiewende*, dat van Duitsland een voorloper in hernieuwbare energie heeft gemaakt.

3. **De voedselvoorziening moet worden hervormd.** De macht in de voedselketen ligt bij een paar multinationals en een handjevol inkopers dat in dienst is bij de grote supermarktketens. Het bedrijfsmodel van de multinationale supermarkt is kwetsbaar voor verstoringen in zijn toeleveringsketen en hoegenaamd niet duurzaam. Het is gebaseerd op de steeds verdergaande uitbuiting van toeleveranciers door de continue dreiging om over te stappen naar andere leveranciers. Dit wordt mogelijk gemaakt door de gedesintegreerde en geografische gespreide productie- en leveranciersketens, terwijl het *just-in-time* leveringssysteem de supermarkten in staat stelt om maximale waarde te persen uit het vloeroppervlak.

Lokaal en organisch geproduceerde voedingsmiddelen kunnen de moderne supermarkt niet vervangen, zoals de romantische diepgroene verbeelding het graag hebben wil. Niettemin zijn ze een belangrijk onderdeel van een stabiele, schokbestendige en gediversifieerde voedselvoorziening. Net daarom is het

belangrijk dat lokale en nationale overheden de ontwikkeling en verdere groei van lokale experimenten met organische voedselverbouwning stimuleren en om de onderhandelingsmacht van inkopers aan banden leggen. Dat kan door producenten te helpen om zich te organiseren en door een bodemprijs onder de markt te leggen.

4. **Introduceer een sociale licentie.** Alle private producenten van essentiële goederen en diensten zouden moeten opereren binnen een wettelijk kader waarin sociale en ecologische plichten zijn opgenomen. Winst gedreven ondernemingen die actief zijn in de essentiële economie hebben de facto een ruimtelijk of territoriaal monopolie op de levering van essentiële goederen en diensten via hun netwerken en hun vestigingen. Bovendien zijn de financiële investeringsrisico's vaak kleiner omdat er een stabiele en gegarandeerde afzetmarkt is; we hebben het immers over primaire levensbehoeftes. Als tegenprestatie zouden lokale overheden van deze producenten en leveranciers iets sociaals en ecologisch moeten kunnen terugvragen. Een greep uit de mogelijkheden zijn een einde maken aan allerlei vormen van belastingontwijking, het stoppen met *single-use* plastic als verpakkingsmateriaal, of het verbieden van precarie arbeidscontracten. Supermarkten zijn een goed voorbeeld. Maar ook alle andere grote ondernemingen zouden op termijn onder zo'n regime moeten worden gebracht zodra ze op de ene of andere manier een beroep op de overheid doen, zij het in de vorm van uitzonderingsbepalingen, stedenbouwkundige vergunningen, belastingvoordelen, noodsteun, garanties of overheidscontracten.

De huidige mededingingswetgeving, die de nadruk legt op competitie als principe om de markt te reguleren en om consumenten te beschermen, heeft gefaald en wordt in toenemende mate irrelevant in een steeds sterker geconcentreerde platformeconomie.

Ondernemingen met gefinancierde verdienmodellen gebaseerd op kostenefficiëntie opereren in geïsoleerde silo's zonder rekening te houden met

de sociale en ecologische kosten van hun handelen. Supermarktketens, bijvoorbeeld, wijzen iedere verantwoordelijkheid voor het eetpatroon van hun klanten af en bekommeren zich nauwelijks om wat er met het verpakkingsmateriaal, het afval en de overtollige voorraden gebeurt.

De ondernemingen die momenteel vooraan in de rij staan voor overheidssteun zijn ondernemingen die onvoldoende buffers hebben om crisissomstandigheden te weerstaan omdat ze er als de kippen bij waren om hun kasreserves terug te geven aan de aandeelhouders. In het afgelopen decennium hebben de grote beursgenoteerde ondernemingen wereldwijd ongeveer 4/5 van hun nettowinst uitgekeerd aan aandeelhouders in de vorm van dividenden en teruggekochte aandelen. Deze bedrijven hebben zich onverantwoordelijk opgesteld en verdienen in de huidige crisis geen steun, of alleen onder zeer strikte sociale en ecologische voorwaarden.

5. **Verschuif de belastingdruk op inkomen en consumptie naar vermogen en kapitaal.** De afgelopen veertig jaar is het vermogen van staten om belastinginkomsten te genereren ernstig afgenomen. Niet alleen zijn de nominale tarieven fors verlaagd door de introductie van steeds meer uitzonderingsbepalingen (mede gelegitimeerd door de fictie van het vestigingsklimaat), ook zijn de reële tarieven verder gedaald. Het gevolg is dat de factor kapitaal nauwelijks nog bijdraagt aan de schatkist en werknemers vrijwel alleen moeten opdraaien voor de uitgaven aan essentiële publieke infrastructuur.

Zonder een forse verschuiving van belasting op arbeid en consumptie naar vermogen zullen de schulden die overheden ter bestrijding van het coronavirus aangaan, leiden tot een volgend meedogenloos besparingsdecennium en zullen de noodzakelijke investeringen in de essentiële economie uitblijven. Bestrijding van grootschalige belastingontwijking via Nederlandse en Belgische brievenbusmaatschappijen en fiscalisten moet de eerste stap zijn. Een forse reductie van de uitzonderingen op vennootschapsbelasting de tweede. In

België moet de recente ‘taks-shift’ met een verlaging van de vennootschapsbelasting teruggeschroefd worden. In Nederland moet een halt worden toegeroepen aan de voorgenomen verlaging van de vennootschapsbelasting. Een faire belasting op vermogen is de derde stap. Tenslotte moeten de inkomsten die zo worden gegenereerd, geormerkt worden voor bestedingen aan en investeringen in de essentiële economie.

- 6. Maak van de essentiële economie een verplicht beleggingsdomein voor pensioenfondsen.** Met bijna 1,500 miljard euro aan pensioenvermogen is Nederland één van de rijkste landen ter wereld. Toch schiet Nederland schromelijk tekort als het gaat om de verduurzaming van zijn infrastructuur, zijn er grote woningtekorten – vooral in de lagere segmenten – kent de gezondheidszorg nog altijd wachtlijsten, is de ouderzorg zo goed als opgedoekt, is de kinderopvang zowel vermarkt als ondermaats, en gaat de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs snel achteruit. Tegelijkertijd beleggen de pensioenfondsen dat omvangrijke pensioenvermogen vooral in het buitenland (bijna 90% wordt in het buitenland belegd), en vooral in conventionele financiële producten (meer dan 90% zit in verhandelbare eigendoms- en schuldtitels). Ook in België is, met het groeiend belang van de tweede en derde pensioenpijlers, het pensioen steeds vaker gekoppeld aan de grillen van financiële markten. Verplicht derhalve de Belgische en Nederlandse pensioenfondsen om direct te investeren in de kinderen en kleinkinderen van hun huidige deelnemers door een beperkt percentage van hun vermogen (zeg: 10%) te gebruiken voor het kopen van geormerkte staatsobligaties die worden gebruikt voor investeringen in de infrastructuur van de essentiële economie en haar vergroening. Daarmee zouden tevens de grote financiële risico’s van conventionele beleggingen kunnen vermeden worden en kunnen we dit geduldige kapitaal in de essentiële economie van onze kinderen en kleinkinderen storten.

7. Verkort en versimpel de productieketens van essentiële goederen en diensten. De goederen en diensten die we dagelijks nodig hebben, worden per definitie lokaal aangeboden. In sommige sectoren, zoals voeding, kan er meer lokaal geproduceerd worden. Voor veel andere sectoren is dat lastiger omdat de productieketens op mondiale schaal georganiseerd zijn. Wel kunnen we de productieketens van essentiële goederen robuuster, transparanter en minder complex maken dan vandaag het geval is.

In het post-Corona tijdperk kunnen overheden naar middelen zoeken die bedrijven dwingen om hun ketens korter te maken, om de banden met betrouwbare toeleveranciers aan te halen en hen te verbieden om deze te laten vallen omwille van een streven naar kostenreductie ongeacht de gevolgen. Dat kan bijvoorbeeld door publieke aanbestedingen enkel te plaatsen bij bedrijven die op een sociale en ecologisch duurzame wijze met hun omgeving omgaan. Als het gaat om geavanceerde technologie ligt het voor de hand om te zoeken naar Europese oplossingen, door ketens op Europese schaal te enten, en bedrijven te verplichten lange-termijnrelaties aan te gaan met kapitaalverstrekkers, toeleveranciers, werknemers en lokale gemeenschappen. Dat vereist een ander soort van *corporate governance*, namelijk een waarin het belang van de aandeelhouder niet langer overheersend is maar nevensgeschikt is aan de collectieve belangen van burgers. Overheidsopdrachten en mededinging kunnen het gewicht van criteria van 'de goedkoopste' verleggen naar relationele, sociale en ecologische criteria.

8. Iedere stad, dorp en streek een eigen duurzaamheidsplan. Klimaatverandering zal grote veranderingen afdwingen in de wijze waarop we leven en werken. Al was het maar omdat voedsel, transport, energie en huisvesting samen verantwoordelijk zijn voor meer dan de helft van alle emissies.

Het is noodzakelijk om een breed draagvlak te creëren voor investeringen in duurzaamheid. Dit kan door burgers actief te betrekken bij de werking van onze

instituties van de representatieve democratie via burgerraden, consultaties en innovatieve vormen van coproductie.

Het publieke domein is geen abstracte ruimte, maar een lokale en essentiële beleefde ruimte. Gemeentes zouden daarom de middelen moeten krijgen om een duurzaamheidsplan te ontwikkelen dat toegesneden is op de wensen en de noden van die gemeente, en dat binnen een nationaal kader. De wijze waarop het gemeentebestuur van Barcelona samen met burgers een strategisch plan heeft opgesteld over de dagelijkse behoeften aan luchtkwaliteit, water, energievoorziening, huisvesting en voedselvoorziening, is een voorbeeld van hoe een nieuwe vorm van ruimtelijke planning eruit kan zien.

9. **Versterk de bestuurlijke en technische capaciteiten van lokale overheden.**

In de post-democratische staat wordt politiek steeds meer een theaterstuk van soundbites en opportunistische retoriek, terwijl het dagelijks bestuur steeds meer in handen is van een technocratische bestuurlijke elite. Wat burgers te horen krijgen is een bestuurlijke retoriek van strategieën en mission statements terwijl het staatsapparaat steeds minder vaak in staat is om effectief te besturen. Zie de kostenoverschrijdingen bij grootschalige infrastructurele projecten en het debacle van belastingherzieningen in Nederland.

De klimaatplannen van de Nederlandse en Belgische regeringen grossieren in fraaie doelen en schitterende vergezichten over een energieneutrale samenleving maar ze ontberen concrete stappen over hoe daar werkelijk te geraken. Zulke stappenplannen zullen lokaal en sectoraal ingevuld moeten worden, maar precies daar ontbreekt het aan middelen, instrumenten, expertise en doorzettingsvermogen. Veertig jaar *New Public Management* heeft het lokale bestuur uitgemergeld en in de armen gedreven van private partijen als Google die wel over de data en middelen beschikken om stad en streek te transformeren in de neoliberale utopie van totale commodificatie en mobilisatie. De enige manier om dat te keren is door middelen en bevoegdheden te decentraliseren en door lokale overheden meer experimenteerruimte te geven.

10. Aanvaard een zekere verantwoordelijkheid voor de essentiële economie in de buurlanden van Europa. Migratie is in deze genetwerkte economie een niet weg te denken verschijnsel waar wij, met onze levensstijl en onze ecologische voetafdruk, medeverantwoordelijk voor zijn. Migratie uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten heeft alles te maken met de langetermijneffecten van wat onze multinationals daar doen: de aankoop van het land van keuterboeren om plaats te maken voor grootschalige agricultuur aan de ene kant en het wegconcurreren van lokale producenten aan de andere. Om te voorkomen dat migratie onze essentiële economie overvraagt, is een Europees steunprogramma voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika vergelijkbaar met de naoorlogse Marshallhulp waarschijnlijk de beste investering die we kunnen doen. Het zal de collectieve kosten van onze essentiële economie waarschijnlijk iets doen toenemen, maar voorkomt dat onze eigen economie wordt overvraagd en zal op langere termijn politiek en economisch de beste oplossing zijn.

Wat te doen?

Deze punten zijn stuk voor stuk praktische aanbevelingen die politieke partijen, belangengroepen, activisten en middenveldorganisatie zo kunnen adopteren. Maar deze punten zijn ook een uitnodiging voor academici, denkers en commentatoren om de maatschappelijke kwesties die ten grondslag liggen aan onze observaties en aanbevelingen verder te analyseren. Eén van die kwesties is dat onze hedendaagse, gefinancialiseerde essentiële economieën zonder reserves en buffers functioneren. Het motief om die buffers weg te halen, is maximale waarde-extractie van de geprivatiseerde en uitbesteedde essentiële economie door (vaak) Anglo-Amerikaanse private equity-huizen. In de publieke sector zijn de motieven het zuinig omgaan met belastinggeld en het nabootsen van private normen van efficiëntie.

De sociale gevolgen hiervan voor precare werknemers en teleurgestelde burgers zijn bekend. Zie de recente stakingen van leerkrachten, verpleegkundigen, buschauffeurs

en politieagenten over te lage salarissen of gebrekkige werkomstandigheden. Zoals de huidige Covid-19 pandemie pijnlijk zichtbaar maakt, heeft een enge financiële blik op efficiëntie onze essentiële systemen extreem kwetsbaar gemaakt. Wie de buffers weghaalt, is niet berekend op het onberekenbare. Wat leren we hieruit? Niet alleen dat sommige delen van onze economie beter niet aan een marktwerking kunnen worden onderworpen, maar ook dat we de leidende principes en logica's zoals effectiviteit, waarde, en efficiëntie opnieuw moeten definiëren.

Onorthodox economisch beleid wordt vandaag tijdens de hoogtijdagen van de Corona crisis van links tot rechts bejubeld. Negentig miljard euro heeft de Nederlandse overheid als het moet op de plank liggen om groot- en kleinbedrijf te helpen. In België werd reeds een pact met de banken ter waarde van 50 miljard euro gesmeed, terwijl vele miljoenen euro's in het garanderen van een basisinkomen voor de werkende burger wordt gestopt. De koopkracht moet op peil blijven en wantbetalingen moeten op alle mogelijke manieren worden vermeden. 'Samen' is op dit moment de politieke mantra. Maar hoe langer de maatregelen duren, hoe groter de kans op onenigheid en politieke controverse. Niet alleen van burgers die het vooruitzicht van oneindige quarantaine op een gegeven moment niet meer zullen pikken, maar ook van politieke partijen die steeds onrustiger zullen gaan worden onder de depoliteiserende deken van solidariteit en zullen gaan twisten over wie nu de echte behoeftigen zijn: Air France-KLM, Brussels Airlines of armlastige zelfstandige ondernemers in de kunst- en cultuursector en de bouwnijverheid?

Als het gaat over de wereld na Corona kunnen we van economisch rechts straks een narratief verwachten dat sterk lijkt op wat er na 2008 is gebeurd: de crisis was een incident en niet een weeffout in het mondiale gefinancialiseerde kapitalisme. Ze zullen ons proberen wijsmaken dat er niets mis is met het kapitalisme, en het dus wederom tijd is voor de overheid om terug te treden en om marktprocessen ruim baan te geven. Concreet betekent dat het terugdringen van overheidstekorten en het afbouwen van staatsschulden met hetzelfde recept dat na 2008 is gevolgd: lastenverzwaringen voor

werknemers, lastenverlichtingen voor werkgevers en snijden in de publieke essentiële goederen en diensten die iedereen nodig heeft, zoals zorg, onderwijs en sociale huisvesting.

Om te voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt, moeten progressieve organisaties en partijen de krachten bundelen. We moeten ons scharen achter een programma dat meerdere van onze punten in een coherent politiek-filosofisch narratief weet in te bedden. De kern van onze argumentatie is dat de democratische politiek enkel electorale steun zal krijgen als het is vervat in een nieuw sociaal contract dat burgers opnieuw de basale vormen van sociale bescherming biedt. Deze bescherming is de laatste decennia tijdens het neoliberale tijdperk sterk onder druk komen te staan en is slechts voor een gegoed deel van de bevolking een waarlijk opvangnet. De sleetsheid en tegelijk de noodzaak van de essentiële economie en de bescherming die ze biedt, zijn door het Corona virus en haar effecten haarfijn blootgelegd. De weg erheen vereist een brede alliantie voor verandering die verder bouwt op de concrete behoeftes van burgers. Waar we ons ook bevinden of wie we ook zijn, we kunnen nu, tijdens deze pandemie, beginnen met het verbeteren van de essentiële infrastructuur die voorziet in de levensbehoeftes van iedereen.

Foundational Economy Collective

Maart 2020